...Данас су наше жељезнице разорене – треба градити жељезнице. Наши су мостови порушени – треба градити мостове. Наши су путеви порушени – треба градити путеве... Кад ослободимо потпуно нашу земљу, рачунамо на вас, да ћете бити свуда – гдје ћемо вас звати... (Тито на Првом конгресу УСАОС-а, 16. новембра 1944)

И звали су их, и били су свуда, широм целе земље. Без њих није се могла започети обнова и изградња разрушене земље. Обнова и изградња значило је – радне акције, а оне су нераскидиво повезане са омладином.

Иако је добровољни рад омладине почео још у првим данима НОБ-а, оранизовањем акција жетве, а у делимично ослобођеној земљи сече дрва за огрев и бербе кукуруза, тек од 1946. године омладинске радне акције постају масовније и организованије. У оквиру првог периода радних акција 1946–1952, на великим савезним акцијама Југославију је изграђивало више од милион младих људи. Први велики подухват представљала је изградња пруге Брчко–Бановићи (1. мај – 7. новембар 1946) у дужини од 90 km, коју је градило око 60.000 омладинаца. Уследила је изградња 243 km дуге пруге Шамац–Сарајево (1. април – 15. новембар 1947) на којој је учествовало 217.220 омладинаца. У истом периоду саграђен је и низ других мањих пруга.

Омладина гради аутопут Братство-јединство од Љубљане до Ђевђелије, завршен 1963; градове, фабрике, хидроцентрале... Године 1964. омладина учествује на последњој великој радној акцији – изградњи Јадранске магистрале. Након краће паузе јављају се многе мале радне акције: *Сава, Зелени појас Ђердапа, Нови Београд, Сутјеска, Ниш, Морава, Козара, Козанско, Шабац, Копаоник, Јасеновац, Кумровец, Дуги оток, Палић, Партизански пут...* Међу њима је и омладинска радна акција Београд–Бар.

На омладинским радним акцијама у првим послератним годинама владали су веома тешки услови рада и живота. Радило се са мало механизације и искуства, а основне бригадирске алатке биле су лопата, дрвена колица и крамп. Живело се у дотрајалим баракама, спавало на сламарицама, без довољно одеће и обуће, често без пијаће воде.

И у време најтежих услова на градилиштима је негован културни, спортски и образовни живот. Велики културни значај радних акција лежао је у описмењавању омладине, као и у организовању курсева из индустријских и пољопривредних занимања.

У периоду од 1946. до 1963. на градилиштима је боравило најмање 14.000 омладинаца из иностранства.

Радне акције биле су инспиративне и за домаће уметнике, па су оне биле чест мотив писцима и ликовним уметницима чија дела одражавају дух једног времена препуног ентузијазма и великих очекивања. Било је то доба *племенитих занесењака.*

ОДБОР ВЕТЕРАНА-ГРАДИТЕЉА НОВОГ БЕОГРАДА

изложба

Омладинске радне акције 1941-1981

Палата "Србија" / 11–20. април 2011.

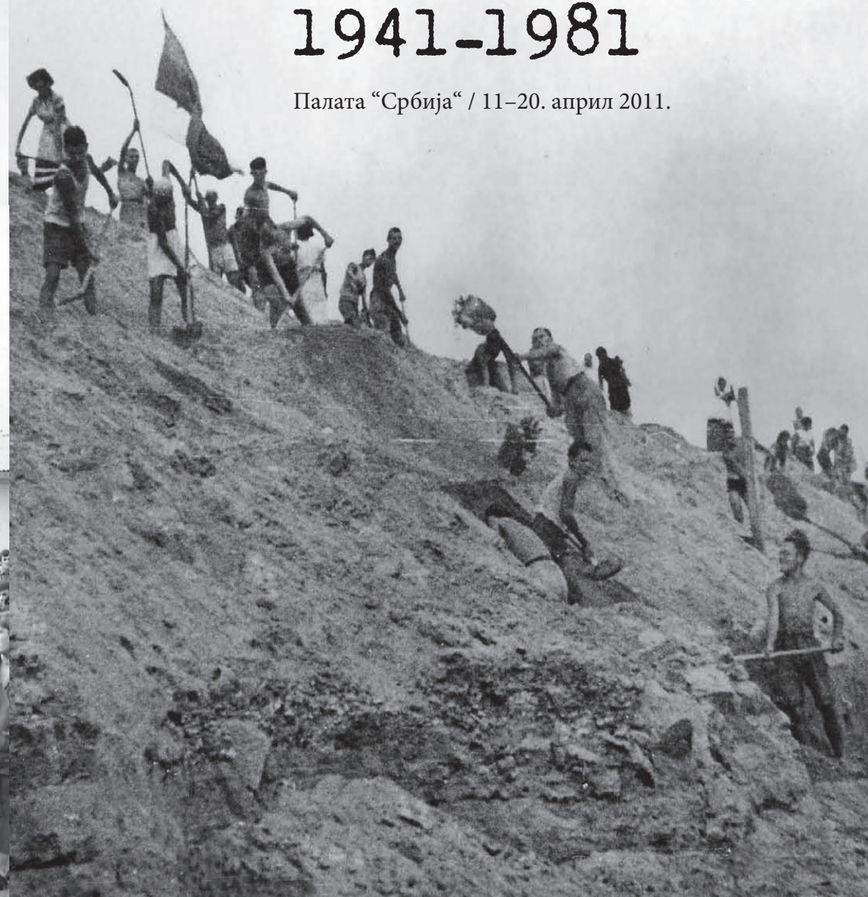

ИСТОРИЈСКИ АРХИВ БЕОГРАДА / ИСТОРИЈСКИ МУЗЕЈ СРБИЈЕ

Омладинске радне акције 1941–1981

Нове бригаде улазе у логор

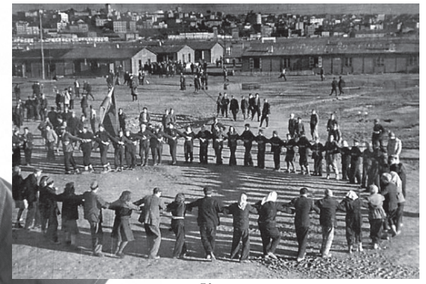

Козарачко коло у логору
“Милован Миловановић-Луне”

Одело са омладинске
радне акције

Дефиле учесника слета
испред свечане трибине

Сеча дрва на Тари

Постављање колосека
на прузи Шамац–Сарајево

Трасирање аутопута Братство-јединство

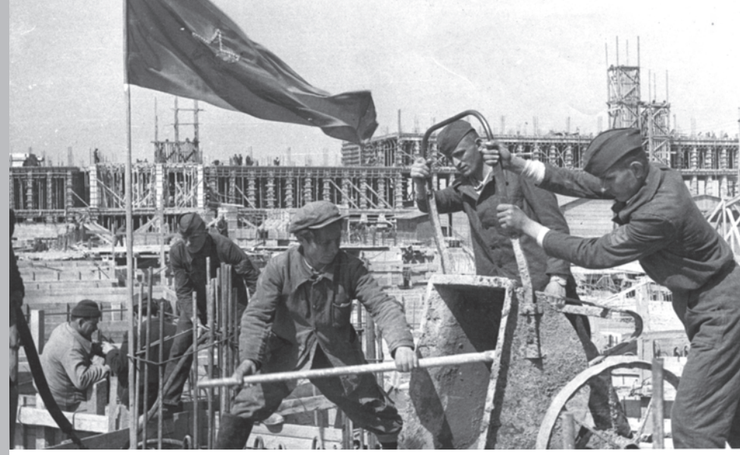

На градилишту палате
Председништва владе

Изградња хотела
“Југославија“

Омладинци
оспособљени за рад и на
сложенијим машинама